

2. Смолева Т.М. Сучасні методи оцінки кредитоспроможності позичальників банками України / Т.М. Смолева // *Фінансы, учет, банки.* – 2014. - №1 (20). – С.241-245.

Кіш Діана Іванівна
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Братюк Віра Петрівна,
к. е. н., доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівського державного університету

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ТНК

Фінансові ризики – є невід’ємною складовою діяльності будь-якого підприємства. Цілі підприємства як стратегічні так і операційні безперечно пов’язані з управлінням даними ризиками. Однак, щоб ефективно управляти фінансовими ризиками їх необхідно спочатку визначити та враховувати певні особливості ризиків, які пов’язані із галузевою приналежністю підприємства та його міжнародною діяльністю.

Транснаціональні корпорації – це підприємства, які відрізняються тим, що здійснюють свою діяльність на територіях декількох держав, тобто здійснюють міжнародну діяльність.

Діяльність ТНК, як і будь-якого підприємства пов’язана із ризиком, а винагорода за ризик є прибуток. Однак, тут слід зауважити що діяльність ТНК відбувається в межах декількох країн, що має, з точки зору ризику свої як позитивні так і негативні риси.

Класифікація фінансового ризику ТНК за джерелами виникнення порівняно з іншими підприємствами має свої особливості, зокрема інші підприємства мають лише дві групи ризику за джерелами виникнення – систематичні та несистематичні, а ТНК має ще корпоративний ризик [1].

До першої групи корпоративного ризику відносять – фінансові ризики, які можуть виникати, як і в межах ТНК в цілому так і в межах лише певного філіалу.

Управління ризиком розподіляється на дві складові – це системний підхід, тобто управлінські заходи щодо ризику в межах ТНК та в межах філіалу. Але управління ризиками як на рівні материнської компанії так і на рівні філіалу залежить від потреб материнської компанії.

Також управління фінансовим ризиком ТНК залежить від якісного горизонтального підпорядкування (фінансовим менеджерам або директорам ТНК, відділу кадрів, генеральним директорам ТНК, іншим підрозділам)

Друга група ризиків – це систематичний ризик, який виникає на фінансовому ринку певної країни та є в межах світового фінансового ринку.

Стратегії управління даним фінансовим ризикам ТНК включають механізми нейтралізації ризику шляхом можливостей здійснення операцій на фінансових

ринках країни та базування філіалів та міжнародному фінансовому ринку;

Третя група ризику – це несистематичний ризик ТНК. Його особливості пов'язані із внутрішньою структурою діяльності ТНК.

Управління ризиками може здійснюватися централізовано та децентралізовано, з використанням обох підходів.

Основними групами ризиків ТНК є валютний та політичний ризики, при чому політична складова ризику для ТНК має вагоме значення і полягає в ставленні країни реципієнта інвестицій до діяльності ТНК в межах держави. Валютний ризик пов'язаний із можливістю виникнення втрат при здійсненні конверсійних операцій.

Слід зазначити, що перша та третя група ризиків ТНК – це ризики, на які підприємство може здійснювати вплив зменшуючи або уникаючи їх, а друга група – зовнішні ризики діяльності ТНК до яких необхідно лише пристосовуватись. Однак, частково другу групу ризиків ТНК може диверсифікувати переносючи свою діяльність у ті країни, де кращі податкові системи, вищий відсоток рентабельності, дешева робоча сила та краща політична ситуація.

Щодо управлінських заходів регулювання ризику, які використовує ТНК порівняно із підприємствами, які діють в межах однієї держави, то тут також є певні особливості, зокрема:

- стратегії та методи, що використовують ТНК для управління фінансовими ризиками є загальноприйнятими, однак, інструменти даних стратегій і методів є специфічними. Передача ризику – це не лише передача ризику страховій компанії, а й використання таких інструментів як введення валютних застережень та обрання валюти ціни й валюти платежу. Окрім цього ризик страховій компанії може передавати ТНК в цілому або ж окремий філіал, при цьому передати можна міжнародній страховій компанії або ж страховій компанії, яка діє в межах певної країни.

- стратегія зменшення ризику базується на диверсифікації, лімітуванні та хеджуванні в умовах ТНК також має свої особливості. Диверсифікація – зменшення ризику шляхом розпорошення діяльності між різними об'єктами вкладення в умовах ТНК має свою інтерпретацію, тобто використання декількох валют, тактика прискорення або ж уповільнення платежів.

- стратегія утримання ризику пов'язана із формуванням внутрішніх резервів підприємства в умовах ТНК має свою інтерпретацію пов'язану із тим, що резерви можуть формуватися в межах філіалу та в межах ТНК в цілому. При цьому залежно від структури діяльності ТНК резерви одного філіалу можуть направлятись у разі необхідності в інший [2].

Отже, управління ризиками ТНК має свої особливості. Вони пов'язані із класифікацією фінансових ризиків та їх інтерпретацією, а також із управлінням, зокрема особливостями втілення стратегій та методів управління фінансовими ризиками, що є загальноприйнятими через використання певних інструментів.

Список використаних джерел:

1. Дроботя Я. А. / Особливості управління фінансовими ризиками ТНК / Я. А. Дроботя // Матеріали 2-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку»], (19 травня 2017 р.). – Херсон : ХДАУ, 2017. – С. 261-262.

2. Дроботя Я. А. / Особливості парадигми фінансових ризиків ТНК / Я. А. Дроботя //Глобальні та національні проблеми економіки – №18 – 2017 р.

Копча Вероніка Володимирівна,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Братюк Віра Петрівна,
к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів,
Мукачівського державного університету

СУЧАСНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ

Останнім часом в Україні спостерігається певний бум споживчого кредитування. До того ж збільшення відбувається не лише в абсолютних сумах наданих кредитів, а й у відносних – їх частки у загальній сукупності банківських кредитів щороку збільшується. Споживчий кредит вигідний як кредиту, так і позичальнику. Для банку його привабливість зумовлена застосуванням високих відсоткових ставок, які дають змогу отримувати високу відсоткову маржу. Проте споживче кредитування пов'язане з високими ризиками, в першу чергу, ризиками неповернення населенням отриманих кредитів, що прямо впливає не лише на розміри та якість кредитного портфеля кожного окремого банку, а й провокує кризові явища у банківській системі України в цілому.

Отже, нині є актуальним дослідження методів управління ризиками банківського споживчого кредитування. Проте слід зауважити, що повністю уникнути ризиків у банківській діяльності неможливо, а тому основна мета управління банківськими ризиками – не повне їх уникнення, а обмеження та мінімізація їх впливу.

На сьогодні не має чітко сформованих методик контролю ризиками споживчого кредитування, однак є ряд напрацювань. Головним інструментом в управлінні ризиками споживчого кредитування, ефективність якого визнано в усьому світі, виступає так званий скоринг. Даним методом користуються як у зарубіжній, так і у вітчизняній банківській практиці. Скоринг являє собою своєрідну математичну або статистичну модель, за допомогою якої банк може визначити на основі кредитної історії попередніх клієнтів ймовірність того, що потенційний позичальник вчасно поверне кредит [1, с. 12].

Виділяють такі основні чотири види скорингу:

- Application-скоринг (скоринг заявок на кредит), суть якого полягає у оцінці кредитоспроможності позичальника;
- Behavioral-скоринг (скоринг поведінки), який дає можливість оцінити динаміку стану кредитного рахунку позичальника. Для цього використовуються ймовірнісні скорингові моделі, на основі яких можна спрогнозувати зміну платоспроможності клієнта, оптимальні ліміти кредитування тощо;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>